

J E L E N K Ö R.

44. szám.

Pest szombat junius 1sőjén.

1833

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban maj. 25ik. orsz. ülés. Kinevezés. Hírek Erdélyből. Rozsnyón Casino, magy. oiv. társaság 's t. eféle. 3ik lóverseny. Handler Ferencz †). Anglia (Soutwarki választók gyűlése maj. 13ik; Londonban ugyan ez nap zavarok; alsó 's felsőházi ülések maj. 10—16ig. Atwood Tamás felszólítása a' birminghamiek-höz. Spanyol-amerikai statuskölesön 's Anglia. Belgahollandi ügy). Franciaország (kam. ülések maj. 14—18ig. Cherbougból hír). Görögország (a' görög új pénzrendszert érdeklő kir. rendelet fő pontjai). Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Majus 25ikén mind a' két tábla orsz. ülésre gyűlt a' RR. reg. 10, a' fő RR. pedig 11 órakor. Az elsőknél a' már kerülételeg kidolgozott vallástárgyi negyed izbeli üzenet javaslata kerülvén vitatás alá, mielőtt szakaszonként felolvasatott volna, némelly követ urak vett újabb utasításaikhoz képest, felhozott új okokkal javaslák, hogy felhagyván e' tárgyazatnak további sürgetésivel kölcsönös egyezhetés tekintetéből állanának a' RR. a' Fő tábla kívánságára; erre azonban a' többség nem hajolván az üzeneti javaslat szakaszonként felolvasatott, 's a' 3ik s hoz ragasztott néhány szó-változtatással elfogadtatott, az egy utolsó s szon kívül, mellyben a' RR. egy kis megjegyzést kívántak tenni az ugyan e' tárgyi 3ik üzenetjökre elkéssett főrendi válaszra nézve, de mellytől most az Elölülő ur tanácsára előbb felkiáltással, azután szótöbbséggel is elállottak, 's ezután az üzenetet szokás szerint egy küldöttség által a' Fő RR-höz átküldék, hol felolvasatása után leírásra utasítatván, az ülés mind két részről eloszlott.

Fels. Királyunk Tacskándi Csergheő Ferenczet a' dunántuli kerül. tábla közbiráját minden díjfizetés nélkül m. kir. tanácsnokságra méltóztatott emelni.

Kolozsváron f. hónap 16ikán ns Közép-Szolnok 17ikén pedig ns Kraszna megye küldöttsége tevő kir. biztos Vlasics Ferencz báró bán Öxecjánál tiszteletét, áltadván e' megyebeli RR. maj. 2ik 's következett napjain tartott gyűléseiken hozott határozataikbeli jegyzőkönyvet 's bizonyosítván a' bán-biztos urat az iránt, hogy a' megye RRei közelebb alkotott végzeteikben törvényes körükön túl nem mentek, minden rendeleteik a' haza tör-

vényin alapulnak 's így mind Ő Felsége mind a' Haza törvényeihez egyiránt hívek, megkérvén az országgyűlés mennélelőbbi tartatása végett hathatós közbenjárását is. A' kir. biztos ur e' két küldöttséget is mint a' többit hasonló nyájas szivességgel fogadta, és szintazon örvendeztető remény-valósításról biztosítván megvendéglé. — A' kassai dal és színész társaság egy idő óta itt mulattatja lelkes mutatványival a' közönséget. — Erdély nagyobb résziben is rendkívüli szárazság uralkodik, a' hó elmente óta úgy szolván semmi eső nem volt, 's e' miatt a' kukoricza (törökbuza, málé, tengeri) ki sem kelt, az őszi vetések is száradásba indulván mostoha esztendő és szűk termési félelemmel foglalák el a' sziveket. E. H.

Rozsnyó: F. hón. 13ikán Betléren (Rozsnyó mellett) a' gömöri evang. ágost. vallásu egyházi megye tisztválasztást tartván, az eddigi főjegyző 's a' sajó-gömöri ekkl. predikátora Spisák ur az egyházi tisztviselők nevében derék leköszönő magyar beszédet monda, minél örvendetesb tünemény a' jelenvolt magyar keblü urakra nézve nem lehet, mivel a' 40 ekklésiából álló megye nagyobb részint tót ajku, sőt magok a' predikátorok is néhányat kivéve a' magyarságban kevésbé gyakorlottak. Azonban hogy Hazánk Atyjainak a' honi nyelv körüli gondoskodásuk minden, habár nem is magyar ajku, de felvilágosult magyar keblü férjfiakban vizsgálhangokra találhatnak, a' gyűlés folytában még inkább kinyilvánult. Az esperesség világü fő felügyelője ifj. Draskóczy Sámuel ur azon indítványa t. i., hogy a' honi nyelv természeti és törvényes jogát mindedig bitanglott latin nyelv a' jegyzőkönyv vitelében márvalahára megszüntetvén helyét a' magyar foglalja el, az imént érintett akadályok mellett

is, egy rideg ellenkezőt kivéve, közörömmel fogadtatott-el. Továbbá ugyancsak a' magyarodás közohajtása következésiben elhatározatott, hogy annak a' tót egyházakban könnyebb eszközölhetése végett az esperesség által készítendő iskolai kézikönyv olly csekély áron árultassék, minél fogvást azt a' szegény szülék is gyermekeik számára megvenni ne idegenkedjenek, a' legszegényebbeknek pedig ingyen osztogattassék. Végre midőn a' Haza képviselői a' szegénység terhei enyhítésin munkálkodnak, ezen megyének egybegyült világi 's egyházi előjárói is gyűléseik hol tartatására nézve a' fentebbi tekintetből abban állapodának meg, hogy azok ezennel nem az eddigi szokás szerint rendre minden ekklesiában, hanem csak a' tehetős-
 bekben 's különösen csak a' városokban tartassanak. Nem hallgathatjuk el egy uttal, hogy a' városunkban (Rozsnyón) két év előtt szerkezett 's a' csinos és nemesb társalkodás divatosbitását tárgyazó egyesület (Casino) Andrásy György gróf főelőülő 's Eötvös József főszbiró másod előülő uu felügyelősök alatt jelesen virágzik, ámbár létre idülte sok későbbinél későbbed esik tudtukul a' honi gyarapodás hireiben gyönyörködőknek. 2). Hogy ezen intézetin kívül még mult év sept. 1sőjén egy magyar olvasó társaság is állittaték fel, melly már is évenként 400 fr. áru magyar könyveket szerezhet magának, azokbul köz és soha el nem osztható könyvtárt állitand, melly a' társaság megszünendési esetén a' helybeli ker. magyar gymnasium birtokába jutand. 3). Hogy a' rozsnói nemz. gymnasium nagyobb részint tót 's német ajku tanulói között is 3 év óta virágzik egy munkás magyar társaság a' sopronyi 's pozsonyiak példájokra. Mind ezen, édes hazai nyelvünk gyarapítására szolgáló közkedvességü végzetek 's intézeteket örök dízletü áldás kosszorúzza, hogy e' szent hev és láng Gömör szép reményü sarjadékiban mindegyre nőten növe lobbadozzon, 's más még szunnyadozó keblüknek hasonlókra serkentő szövétnekül ragyogjon!

A' III. d. pesti löverseny kimenetele.

Csütörtökön majus 30ikán kezdődött délelőtt 10 órakor.

1. Károlyi-Széchenyi billikom, illy körülírással: „Mégfuta és győzött a'

Pártus“, fuss Magyar és győzz. Vörösmarty; ér 100 ar. 1600 öl ismétezve. Minden mén és kanczára.

Széchenyi Istv. gr. 5 eszt. telivér barna ménje Whiskey, ang. nevelmény, — teher 109 ft. 1. — 1. Megjárta a' pályát első ízben 3'43", — másod ízben 4'. — Nádasdy Tamás gr. idős teliv. pej kanczája Waverley, ang. nevel. Teher 143 ft. — 2. — 2. Es így nyertes Whiskey.

2. Erdélyi díj, 100 ar. 1600 öl. Minden magyarhoni mén- és kanczalóra.

Nem találkoztván a' fatás órájaig e' díj feltételei szerint meghívántató 6 aláró, az ezért leendő versenyzés jövő évre halasztatott. Béjelentettek Rosaline és Jerta (lásd a' II. d. versenyt).

3. Első nevetlen díj, 51 ar. 1600 öl. Ausztriai birodalomban csikózott ménre, melly 6 esztendősnél nem idősb.

Hunyady József gr. 4 eszt. teliv. sárga ménje Gildroy, Károlyi Istv. gr. nevel. 102 ft. — 1. — 3'57" Nádasdy Tam. gr. 3 eszt. teliv. fek. m. Child Harold, maga nevel. 87 ft. 2. — Meskó Jakab b. 6 eszt. teliv. aranysg. m. Széchenyi, maga nevel. 113 ft.

Az Állatmutatás majus 31ikén kezdőd-
 vén junius 4dikeig fog folyvást tartatni a' **KÖZTELKEN** (ezelőtt gr. Károlyi-major, üllői ut). — Paraszt kanczacsikók jutalmaztatása vasárnap — jun. 2dikán — délután 3 órakor a' pályatéren.

Handler Ferencz ur ns Arad vármegye pénztárnoka egy, mindenektől igen kedvelt 's hivatalában serény, rendes tisztviselő f. eszt. majus 22ikén élete 66ik évében gutaütés által kimult e' világból.

A N G L I A.

A' southwarki (Southwark Londonnak egyik külvárosa) választók is gyűlést tartottak majus 13ikán a' feletti tanakodás végett: 1) jó lesz e kérelmet bocsatani az alsóházhoz a' ház- és ablakadó végképi eltöröltetéséért 's 2). Brougham Vilmos urat, Southwark-nek egyik képviselőjét, Key urnak ugyan e' tárgybeli indítványa ellen minap tett szavazatáért feleletre vonni? — Az előülő felolvasá Brougham urnak ez utóbbi pont iránt bozzá intézett következő levelét: Uram, vettem a' levelet, mellyben tudósít az ur, hogy Southwark választóji gyűlést határozottak e' hónap 13ikára, mellyből kérelmet akarnak az alsóházhoz küldeni a' ház- és ablakadó eltöröltetése 's a' vagyonadó behoztatása végett. Én e' tárgy iránt több ízben mondtam ki véleményemet 's ha a' gyűlés csakugyan kérelmet fog ez iránt beadni, te-

gye az ur bizonyossá, hogy én azon kérelmet, támogatni fogom. (Süvítnek). Ha a' gyűlés egyedül e' czélből ült volna össze, úgy nekem, mint Southwark egyik képviselőjének, kétségkívül szoros kötelességem volt volna abban megjelenni, hogy megbízóim vélekedését illy fontos tárgy iránt bővebben megértsem. De midőn látom, hogy ez által egyszersmind az én minapi, különben is csak egyes szavazatom e' tárgyban vitatás alá fog vétetni, alázatosan de egyszersmind teljes elhatározottan nyilatkoztatom ki, hogy én egy illyes vitatásra meg nem jelenhetek a' nélkül, hogy parlamenti hatásomat, és status-emberi függetlenségemet örökre feláldozzam. — A' gyűlésnek ajánlatni fog, hogy az én említett szavazatomat vizsgálat alá vegye 's ha nézete az enyimmal ellenkezni fog, engemet parlamenti követségemnek letételére szólítson fel. Ha már én egy illyes vitatásra megjelenném, olly elvben egyezném meg, mellyet én soha sem fogok jóvá hagyni, 's melly az én parlamenti szabadhatásomat semmivé tenné, bennem a' képviselőt pusztá küldötté (delegatus), a' parlamentbe küldött de előre semmire sem kötelezett követet pusztá passivus agenssé alacsonyítaná le, ki köteles volna magát megbízóji akármelly részétől kormányoztatni 's külön külön mindeniknek számolni. Midőn tehát én e' gyűléstől távol maradok, ez által csupán olly elvtől elállásomat akarom kifejezni, melly, véleményem szerint a' tanakodó gyűlekezetekeket egészen hasztalannokká tenné 's a' képviseleti kormány igaz fogalmával meg nem egyeztethető. — Igen sajnosan esett értenem, hogy az én minapi szavazatom vagy bármi más az én parlamenti viseletemben néhány barátomnak Southwarkben nem tetszett. Én ama' szavazatot legjobb meggyőződéseim szerint adtam, 's bármint gáncsoltassék is az e' mostani ingerültség pillanatában: nincs kétségem, hogy leszidő, mellyben indítóokaim egész tisztasága 's érdeklett szavazatom tisztas volta teljes igazsággal meg fognak ismértetni. Aláírva Brougham V. E' nyomos levélnek ellenére is a' Southwarkiek azt végzik, hogy Brougham ur említett szavazata által committensei bizodalját elvesztette, következőleg kö-

veti tisztének letételére föl fog szólíttatni. A' kérelembocsátás is elfogadtatott.

A' brightoni nyilatkozással (l. Jelenkor 43 sz.) szépen egyez az, mi Londonban majus 13ikán történt. T. i. az itteni kézmű-egyesület nagy gyűlést hirdetett e' napra, e' löleges tanakodások végett egy nemzeti convent egybehívására, mivel, úgy mondák, ez az egyetlen mód a' nép jusait kivíni 's biztosítani. A' bel-ministerium nyilvános intést adott ki, hogy ezen törvény elleni gyülekezésben senki részt ne vegyen, különben a' fogházat 's fenyítést el nem fogja kerülni. Azonban 13ikán már korán reggel csoportozni kezdének a' hely- és vidékbeli kézművesek, napszámosak 's más alsorsu emberek Cold-Bathsfieldben, hol azonban ugyanekkor tetemes politiacsapatok is valának kiállítva. 1 órakor délután maga lord Melbourne (bel-minister) több politiabiztossal, városi és katonatisztekkel megjelent a' hely színén 's a' piac egyik épületéből nézte mik történnek; 3 órakor délután mintegy 2500—3000 ember lelete jelen. Négyen az egyesület választottságából egy bérkocsi födelére másztak, hogy innen szóljanak a' néphez, de a' kocsis tartván a' hajduktól — megcsapá lovait 's a' szónokokkal együtt elvágatott. Ezek azonban csak hamar visszatértek 's egyik közülök, bizonyos Mee vagy Mie urat ajánlá előlülőül. Alig kezdte Mie szólani, midőn az egyesületi tagok közül egy új csoport érkezett nagy robajjal 's több lobogóval, mellyeken e' szavak: szabadság vagy halál, 's halálfejek és vörös sapkák valának láthatók; de mihelyt ezek fölérkeztek, négy politiaosztály ugyan annyi oldalról kapesolt rendben közébe rontott a' csoportnak 's botokkal és dorongokkal kezdé a' népet férjfit asszonyt egyiránt, széledésre birni. A' különben is fegyvertelen nép azonnal futni kezdte, de a' szemközt jövő politiacsapatok közt megszorult 's kiki védte magát ököllel, késsel, a' mint lehetett. Egy politiahajdu halálos szurást kapott egy illyen késsel, több más megsebesült, de a' csoportozók sem maradtak ütetlen; a' lobogók 's más egyesületi jelek mind a' politia kezére kerültek. Végre 6 óra felé az egész kellelten scenának vége lett, mintegy

25-en a felgyültek közül, 's közöttük Mee is befogattak 's külön őrhelyekre vitettek. Lord Melbourne mind végig tanuja volt e' zajnak, melly egyébíránt se az nap se a' következő-kön nem ujlott meg többé.

A' bathsfeldi zavargók közül némellyeket még ugyanazonestve kihallgattak. Tilley Robert, egy kőműves, bekötött fővel jelent meg, 's panaszkodott hogy sok vére folyt el. Egy fűtykóst (bunkót) 's egy pisztolyt vettek volt el tőle. Kikérdeztetvén azt mondá, hogy ő a' gyülekezetre azért ment, hogy, mint több más, szegénységén 's iusé: gán segítsen, aztán meg hogy egy nemzeti conventet csináljon, miről ő egyébíránt nem tudja, mi csoda. A' botot azért hozta el, hogy magát a' hajduk (politia), a' pisztolyt pedig hogy magát a' katonák ellen védelmezze. — Okos ficzkó ez a' Tilley; nem írják mire ítéltetett; mások egykét hónapi fogházat 's rabmunkát kaptak, némellyek kezességre kibocsáttattak, néhány súlyosabb bűnű ellen további nyomozat rendeltetett.

Az alsóház majus 10iki már említettük ülésében Hume ur még a' keleti dolgokat is szóba hozá, 's különösen azt kérdé lord Palmerstontól: miért nem használtatott az olly költséges angol flotta, jelesül annak a' földközi tengeren álló része, Konstantinápoly védelmére, midőn azt veszély fenyegeté, ha olly igen ártalmas Anglia érdekeinek az orosz hatalom e' részről kiterjedése, mint mindig 's igaz okkal mondogatják? miért nem volt akkor Konstantinápolyban angol követ és flotta is a' dardanellákban, melly annak előterjesztést támogatta volna? miért hagyá Anglia ez ügyben a' franczia követet egyedül fellépni 's mikép fog majd egy olly tett következésiről felelni, melly ezelőtt egykét évvel egész Európát háboruba keverhette volna, t. i. egy orosz flottának 's orosz sergeknek Konstantinápoly előtt megjelenésükről? Ő akarja tudni: van e most angol követ Konstantinápolyban vagy nincs? és kívánja hogy az ottani 1827 óta volt követek névsora terjesztessék elő. Lord Palmerston feleli, hogy a' ministerium nem mulasztá el a' keleti fontos történetekre ügyelést 's a' majd később előadandó irományokból meg fog győződhetni a' ház, hogy az, ország iránti kötelességit e' pontban is híven 's egé-

szen teljesíté. A' tisztelt tag kérdéseire azt mondja, hogy a' követ ugyan az idézett időben utban volt (nevetnek), de a' titoknok Konstantinápolyban; hogy a' nagyon megkevesített flottával nem igen lehetett nagy erőmutatást vagy demonstratiót tenni; 's hogy végre a' kívánt névsort örömet előterjeszti, de annyit most is mondhat, hogy Gordon Robert ur, ki 1827ben a' török udvarnál követ volt, innen a' mult év elején visszahivatott; helyébe Stratford-Canning ur vala oda rendelve, hanem ez időközben más, igen fontos érdekű küldetést kapott (Madridba), 's helyébe Ponsonby ur lön legutóbb kinevezve, ki most már Konstantinápolyban lesz (ott is van) 's már korábban ott lett volna, ha ellenkező szelek négy hétig a' nápolyi kikötőben nem tartóztaták. — Baring urnak egykét csipdező észrevétele után a' minister válaszára, Hume ur az indítványt visszahuzta, nyíltan megjegyezvén azonban, hogy a' minister nyilatkozása épen nem vala e' pontra kielégítő. Majus 13ikán a' felsőházban igen sok, (négy-száznál több) kérelem adatott be a' neger rabszolgaság ellen; lord Suffield megjegyzé, hogy ő maga már 2,000 illyes kérelmet nyujta be 's még 1,000 következik. Erre lord Winchelsea egy más dologra fordítá a' ház figyelmét, t. i. hogy a' kingsbenchi kir. törvénszék legközelebb olly ítéletet hozza e' háznak egyik tagja ellen, melly annak (t. i. a' tagnak) characterét legrútább világban látatja. Még tovább akart szólni, de lord Brougham kéré őt: hagyna fel mostan e' kelleetlen dologgal, minthogy az érdeklött tagnak 4—5 nap engedtetett a' főlebb vitelre 's így talán e' tárgy nem is fog a' ház elejébe kerülni; legalább most még nincs arra megérve. Lord Winchelsea ebben megegyezett. (Az érdeklött tag lord Teynham, ki egy folyamódótul tetemes summa pénzt zsarolt ki azon ígérettel, hogy egy jó hivatalt fog neki szerezni; ezt hihetőleg nem teljesíté 's a' dolog ennél fogva pörre került). Az alsóháznak ugyan ez napi ülésében szinte sok kérelem nyujtatott be a' neger rabszolgaság ellen. Utóbb lord Althorp az irlandi egyház-billt akará a' házzal mint biztossággal vizsgálat alá vétetni; de ebből több tag alkalmat vön a' bill principiumira ujlag visszatérni 's a' sok beszéd ez uttal is annyira elfogá a' drága időt, hogy

3 órakor éjfélt után a' tárgynak máskorra (15ikére) halasztatását végzik. Mielőtt a' ház eloszlanék, jelenté Ellice ur (minister) hogy más nap, u. m. 14ikén a' kormány terve a' nyugotindiai gyarmatokbeli rabszolgák emancipatioja iránt elő fog terjesztetni 's annak vizsgálatára biztosság kéretni. E' hír mind a' házban, mind utóbb a' városban igen nagy részvétet támasztott.

Az alsóház majus 14iki ülése tömérdek néző jelenlétiben kérelmek beadásával nyílt meg, mellyek szinte kirekesztőleg a' gyarmati rabszolgaság eltöröltetését tárgyazák. Buxton ur 300 ilyen kérelmet nyujta be 's egyet, melly érdekére nézve mind a' háromszázzal felért, t. i. Angliá asszonyainak kérelmét a' gyarmati rabszolgaság ellen. (Nagy taps a' házban) 187 ezer angol leány vagy asszony volt e' kérelemnek aláírva 's nem lehet öröm és bámulat nélkül pillantani egy országra, mellyben ennyi asszony érti és érzi a' polgári jogok és szabadság becsét! Az egész pergamen-halmot képező kérelem két követ segedelmezésivel tétetett Buxton ur által a' ház asztalára. Stanley ur szinte mintegy 15 hasonló tárgyú kérelmet adabé, 's indítványára a' ház biztossággá változván, a' kormánynak e' tárgy iránti tervét hosszú beszédben (mellyből a' jelesebb helyeket közleni fogjuk) előadá. Egyébiránt hozzá tévé azt is, hogy jóllehet a' kormány kénytelenítve látá magát e' tervet már mostan előterjesztetni, ő még is a' ház szavazatát sürgetni nem fogja 's örömet megegyez benne, hogy a' határozat még egy kis időre halasztassék el. Utána lord Howick szólott a' terv ellen, mivel az úgy mond a' rabszolgák sorsán épen nem könnyít, mint-hogy ezek a' terv szerint még 12 évig kényszerített dologra vannak kárhóztatva. De még rosszabb a' tulajdonosok sorsa, kik ezentul a' rabszolgák idejének csak háromnegyedét fogják használhatni. A' rabszolga ezen időt olly restül 's dologtalanul fogja tölteni, a' mint csak töltheti, részint azért, hogy erejét a' maga részire használandó egy negyed időre kímélgesse, részint pedig, mivel a' háromnegyed időbeli munkát is soknak 's igazágtalannak tekinti; már pedig a' kormány mindenik rabszolga mellé egyegy haj-

dat nem állithat, se korbács vagy más fenyték a' tulajdonos kárát nem háríthatja el. Nincs más mód a' dologban úgy mond végzetül a' lord, mint vagy teljes szolgaságot vagy teljes szabadságot határozni, a' kormány terve se ezt se amazt nem cselekszi 's így sikerét nem várhatni. A' lord véleménye az, hogy bizonyos, minél közelebb határidő szabassék, mellyben a' rabszolgaság végképen szünjék meg. Nem hiszi ugyan, hogy e' mód egészen 's minden tekintetben jó, de igen azt, hogy az jobb minden másnál. — Lord Althorp javaslatára minden további vitatás és végzés majus 30ikára halasztatott.

Evans ezredes mint westminsteri követ ugyanez nap (14ikén) tévé le a' hitet 's foglalt helyet az alsóházban. — 12ikén orosz követ hg Lieven és hitvese Orleans kir. hgnek, hg Talleyrandnak 's az egész diplomatai testnek nagy vendégséget adtak. Előtte volt estvén Orleans hg Rothschild urnak nagy táncmulatságát tisztelé meg önjelenlétével. — Keau hires angol színjászó ugyanazon hónap 15ikén meghalt.

A' másnapi u. m. majus 16iki ülésben szóba hozá Roebuck ur a' coldbath-fieldsi történeteket 's némi kifogásokat tett a' kormányszéki rendeletek ellen. A' hirdetvénynek úgy mond, melly a' gyülekezetet törvénytelennek nyilatkoztatá, Melbourne belső-minister nem volt aláírva. O'Connell ur felhozá, hogy a' politiat nem kíséré valamely városi tiszt, ki a' zendülési actát felolvasta volna; Hume ur, hogy a' londoni és middlessexi sherif nem voltak felszólítva a' gyülekezet akadályoztatására, különben olly erőszakra nem lett volna szükség stb. Lamb ur és a' főügyvéd (Solicitorgeneral) nem ide tartozóknak vélek e' vitatásokat: a' nyomozat és pörfolyam már meg van kezdve 's az illyes előkapás csak rosz befolyással lehet az esküttekre. Egyébiránt a' tett észrevételekre is egyenkint feleltek 's a' dolog abban maradt. Utóbb Cobbett ur csakugyan megtevé neveltető indítványát a' királyhoz intézendő abeli kérelem végett, hogy ez Peel urat, ki a' maga pénzrendszerével olly nagy kárt okozott az országnak, a' titkostonácsból mozdítsa el. A' szavazat kacza-

gás közt történt meg, 's az indítványnak 212 szó közül 4 volt mellette. —

Attwood Tamás ur egy igen heves felszólítást bocsátott a' birminghamiekhez, mellyben miután a' ministereket a' nép bizodalma árulóinak nevezé, felszólítja Birmingham férjfiat, hogy egybegyülekezvén, bocsássanak kérelmet a' Felsőházhoz a' végett, hogy ő ezen igazságtalan embereket 's valópharokat tanácsából bocsássa el. Jertek, barátim! úgy mond, gyülekezzetek fel számos csoportokban. Hozzatok magatokkal oroszlán szívet 's bárányszelídséget, és mutassátok meg, hogy jusaitokat ismeritek és azokat védeni tudjátok! Azonban inti egyszersem a' népet, hogy semmi erőszakot ne kövessen el, hanem csak a' törvényben nem tilos fegyverekkel éljen. A' gyülekezést hétfőn majus 20-án Birminghamben fogott tartatni.

Sokat beszéltek ujlag, úgy mond a' Times, a' spanyol-amerikai statusok adósságáról Anglia iránt 's annak szükségiről, hogy ezen nagy summák legalább is résznyiben szereztethessenek vissza. De kevesen tudják talán magok a' hitelezők között is: mennyire terjednek ezen kin heverő summák 's mennyi a' kár, mellyet azokon Anglia vall. Columbia kapott 6 pcentre első ízben két milliot (ft. sterl.), adós vele 's 840,000 eddig elmaradt kamattal; kapott második ízben 4,650,000 fontot szinte 6 pcentre, adós vele 's 1,953,000 elmaradt kamattal; Mexico kapott 5 pcentre 2,130,000 fontot; 6 pcentre 3,150,000 fontot, adós velök 's (nemelly más kamatlan summákon kívül) 110,000 font kamattal; Peru kapott 6 pcentre 1,800 ezer ftot, adós vele 's 864,000 font kamattal; Chili kapott 1 milliot szinte 6 pcentre, adós vele 's 420,000 font kamattal; Buenosayres 6 pcentre 1 milliot, adós vele 's hat évikamattal; Guatimala végre kapott 167 ezeret 's adós ezzel és 50,000 kamattal. E' tőkessummákat közép számon véve 52jével fizették egy egy száztól, 's így készpénzül kifizetett summájok összeleg mintegy 13,000,000 font sterlingre megy; ezen tőkéknek mostani piaczi keletők nem több 22 pcentnél, tehát jelen értékjök mindössze is csak 3,380 ezernyi, és így veszteség Angliára nézve a'

tőkékben közel 10 millio; ehez tudván az elmaradt kamatokat, vagyis a' főlebbi előadás szerint mindössze 4,597,000 fontot, egész vesztesége Angliának e' kölcsönökben 14—15,000,000 font sterling!

A' hollandi ügyről majus 16-án írja a' Globe: Halljuk, hogy a' hollandi király válasza lord Palmerston 's hg Talleyrand legutóbbi közleményeire utban van London felé 's ma már vagy holnap ide megérkezik. Okunk van hinni, hogy ez kedvezőbb lesz, mint a' mellyek eddig Haagából jöttek 's ezen szövevényes ügynek ohajtatós bevégeztetését elő fogja mozdítani.

Az érdeklött újabb hollandi közlemények majus 16-án estve egy gőzhajón csakugyan meg is érkeztek Londonba. Tartalmukról a' Globe ez nap is csak annyit mond, hogy Hollandia egy előegyezés köttetését ohajtja, legalább annak nincs ellene 's névszerint a' végegyezés megkötötéséig a' Scheldén szabad hajózást 's fegyverszünetet enged; mi Belgium függetlenségének megismerését 's más ezzel kapcsolatban levő pontokat illeti, azok csak a' végegyezésnél jöhetnek szóba 's addig Hollandia irántok alkudozásba nem ereszkedik. —

FRANCZIAORSZÁG.

Majus 14-én a' 41ik cikkelyig haladt a' kamara a' községyszerkezeti törvényjavaslatban, de mind ez mind az előbbi ülésekben igen későn gyültek fel a' tagok elég számmal, 's legtöbb cikkelyt inkább csak beirtak, mint vitattak. Szó volt az ujságokban, hogy Humann ur (financzminister) ki fog a' ministeriumból lépni 's helyébe báró Louis vagy Duchatel ur neveztetni, de ez még eddig nem valósult meg. — A' Gazette maj. 16-án azon hirt hozza, hogy a' kormány a' berryi hercegnének megígérteté a' legközelebbi szabadon bocsáttatást. Ezen hir, úgy mond a' Gazette, igen jó hatással volt a' hgné egészségére, kie' pillanatban sokkal jobban érzi magát. E' hirt erősíti ugyanazon napi Journal des Débats is: Mint bizonyost mondják, úgy mond, hogy a' berryi hgné, mihelyest jelen állapota engedi, Palermoba fog vitetni. E' szerint végök szakad majd azon kelleetlen kard- és tollvitáknak, mellyekre a' szánuadó asszonyoság ereje 's gyön-

geségei okot szolgáltatottak, 's igen hihető, hogy a' juste-milieu néhány kijózanuló carlista szövetségével 's barátságával fog erősödni. — Cherbourgól majus 12ikéről írja a' Messenger, hogy onnan Atalante fregát maj. 11ikén ellenadmiral Makau-val a' dűnékbe evezett el. Ezen contreadmiral fogja az ottani francia flottilla főparancsát átvenni, miután Ducrest de Villeneuve vice-admiral tengeri-kormányzóvá (Seepreaefect) neveztetett Lorientbe. — A' követkamara maj. 15ki ülésében Duvergier, Gillon és Dumon urak beadák biztossági tudósításaikat a' belső-, oktatás-, és igazságministeri országos költségekről (budget) 1834re. A' kamara legelőbb is a' külső-ministeri költségek vitatását fogja majd felvenni. Paixhans ezredes azt jegyzé meg, hogy a' külön budgetek közül csak a' hadi, finantz és országos munkáké adhat komolyabb vitatásokra okot; a' többiek iránt ajánlott lerovatok igen csekélyek. Mindenik budgethez némelly oda vágó törvényjavaslatok is járulnak, mellyek közül ő különösen a' Páris erősíttetését tárgyazót ajánlja előkelőleg fölvetetni. Azonban a' kamara ezen utóbbi (ministerialis) insinuatit elmulasztotta. Utóbb a' községyszerkezeti törvényjavaslat fordult ismét elő 's ennek 53ik cikkelye rekeszté az ülést.

Végre majus 17ikén bevégzé a' kamara a' községyszerkezeti törvényjavaslat vitatását 's az egészét 215 szóval 15 ellen elfogadta. Ezután Dubois ur (ugyanaz kit a' ministerium ellen tett szavazata miatt Guizot ur letett, de utóbb hivatalába ismét visszaküldött) engedelmet kért, hogy mint iskolai főinspector, hivatalos utat tehessen 's így ez alatt a' kamarában megjelenéstől mentessék föl. Sade ur (oppositiobeli) erre azt mondá, hogy a' kamara más hivatalos dolgot a' követin kívül nem ismér 's így az érdeklött útra szabadságot nem adhat. A' jobb és bal oldal e' véleményhez állott, a' centrum és ministerium pedig az ellenkezőhöz, miből aztán az történt, hogy amazok szótöbbséggel a' centrumot 's ministeriumot legyőzték 's Dubois az utra engedelmet nem kapott. Utóbb gróf Montalivet-nek a' civilliste, azaz királyi udvar költségei fő felügyelőjének azt jelentő levele olvastatott fel,

hogy Ő Felsége újabb jelét akarván a' kamara iránt érzésinek adni, a' civilliste inspectiojának meghagyta, hogy az ő (a' király) márványszobrát a' kamara tanácsstermében (Conferenz-Saal) állíttassa fel.

A' francia követkamara majus 18iki ülésében nagy és jeles beszédet tartott duc de Broglie külső minister a' görög kölcsön ügyében, melly tárgy vitatása ez nap rendre jött. A' beszéd, mellyet bővebben fogunk közleni, két óra hosszig tartott a' kamarának legnagyobb figyelme közt 's többszöri tetszéstapssal szakasztatott félbe. A' porta ügye iránt, melly természetileg szinte szóba került, Franciaország politikájának azt mondá a' minister, hogy az, t. i. a' török birodalom mostani szerkezete a' meddig csak lehet tartassék fen; ha pedig az elbomlás mellözhetlen órája reá nézve ütni fog, akkor több, független státussá oszolják fel, ne pedig dirib darab tartományokká, mellyekben csak vágytársink osztakoznának. Görögország egy ilyen, t. i. az itt kifejtett politikával egyező független status, mellyben egy még most ugyan csak csecsemő tengeri hatalmasságot kell tekintenünk. Elrontsuk e' tehát egy nap alatt, (t. i. a' kölcsön megtagadása által) mit annyi év óta építettünk? — Nem reménylem! — A' végzés e' tárgyban majus 20ikára halasztatott.

GÖRÖGORSZÁG.

Következők a' görög új pénzrendszer érdeklő királyi rendeletnek főbb pontjai: 1.) Az eddigi pénzrendszer és veretés megszűnik 's helyettök új pénz fog veretni, mellynek ezüst és arany nemei finom ércz-tartalmokra nézve megütendik azon értéket, mellyet nevezetök jelel. Ehez képest a' veretés költsége nem fog többé a' pénzdarab értékébe tudatni. 2.) Normapénzül vagy is pénzegységül az eddigi phoenix helyébe, melly nevezeti becsét meg nem ütő, új nemzeti pénz veretik, mellynek neve drachma, 's melly az új pénzrendszernek alapját 's egységét teszi. 3.) A' drachma száz részre oszlik el. Egyegy ilyen rész 's az azt képző pénzdarab lepton-nak (többes száma: leptá) nevezetik. 4.) A' drachma kilencz-tized része finom ezüst, egy tized-

része réz-érez. Súlyára nézve az ezüsttartalom 4,029 gramme-ot, a réztartalom 448 gramme-ot nyom; maga tehát az egész drachma 4,477 gramme nehézségű. (A' gramme súly értéke a' francia tizedrendszerből érthető). 5.) Az egyes drachmákon kívül öt-drachmás, fél-drachmás, és negyed-drachmás pénzdarabok is fognak veretni, ugyanazon belső becesel 's érezértékkel, melly a' drachmánál alapul vétetett. Az öt-drachmás pénzdarab tehát 20,147 gramme finom ezüst 's 2238 gramme réz-érezet fog magában foglalni 's az egész 22,385 gramme-ot nyomni; a' fél- és negyed-drachma ezen idomzat szerint. Ezek a' nemzeti ezüst pénz nemek. 6.) Minden ezüst pénznek fő oldalán a' király képe látszik illy körirással: „Otto, Görögország királya“, ellenoldalán pedig a' görög statuszimer 's a' pénzértéke és veretési éve. 7.) Arany pénzdarabok 20 és 40 drachma értékkel fognak veretni. Tartalmok 9 tizedrész finom arany 's 1 tized réz. A' husz drachmások összes sulya 5776 gramme, mellyből 5199-et az arany, 577-et pedig a' réz-vegyíték nyom. A' negyven-drachmások 11,553 gramme-ot nyomnak, ebből 10,398-at az arany, 1155-öt a' réz. 8.) Az aranypénzek főbb oldalán a' király képe látszik jobb felé fordulva az előbbi körirással; hátoldalán a' statuszimer 's a' pénz értéke és veretési éve. 9.) A' belföldi mindennapi pénzforgás és fizetések könnyítésire réz-pénzdarabok is veretnek tiszta érezből 1, 2, 5 és 10 lepta névvel és értékkel. Súlyok: az 1 lepton-oké 1299 gramme, a' kettősöké 2598 gr., az ötöseké 6495 gr.; a' tizeseké 12990 gr. 10.) E' rézpénzeknek előoldalán a' statuszimer 's „Görög Királyság“ körirat, hátoldalán a' pénz értéke 's veretési éve látható. 11.) A' veretendő rézpénz mennyisége nem lehet nagyobb, mint a' mennyit az ország belső szüksége megkíván. 12.) Az, a' kinek valami fizetés megy, nem köteles réz-

pénzt fogadni el a' summának egy-ötvened részén azaz két pcentjén túl, hanemha a' két fél között világos szerződés utján más állapotatnék-meg. 13.) A' statuscassák csak görög pénzt fognak ezentul az itt leirt érték 's forma szerint elfogadni. Kivétel gyanánt azonban 's míg más rendelet érkezendik, most még a' következő, külföldi pénzek is elfogadtatnak a' melléjük ragasztott érték szerint u. m. a) a' francia 1 francos ezüst-pénz elfogadtatik 1 drachma 's 11 lepton értékben; az 5 francos darab 5 drachma, 58 lepta értékben; a' 20 francos aranyok 22 dr. 33 lepta értékben; a' 40 francos aranyok 44 dr. 66 l. értékkel; az új louis d'orok 26 drachma 54 lepta értékkel. b) a' spanyol-mexicoi piasterek v. colonatok 6 drachma értékkel. c) a' német conventio-tallérok, mint a' Theresia — 's más ausztriai, bajor 's más tallérok (2 forintosak) 5 drachma 78 lepta értékkel. d) német ('s ausztriai) conventio-huszasok 95 lepta (tehát nem egész drachma) értékkel. e) az ausztriai egész souverain d'or 38 drachma 88 l. ért.; fél souverain d'orok 19 dr. 44 l. ért. f) ausztriai 's bajor aranyok 13 drachma 6 lepta érték. — g) Végre a' hollandi aranyok 13 drachma értékkel. 14.) A' statuscassákba bejövendő phönix és régi réz-pénzdarabok 80 procent értékkel fogadtatnak csak el 's többé nem fognak kiadatni. 15.) Minden külföldi réz- és apró-pénz ezen eltiltatik 's a' mindennapi forgásban sem szabad használtatniok. 16.) A' régi pénzérték alatti szerződésekből eredő fizetések az itt leirt új pénz nemekben fizetessenek, az ugyanitt kijelelt leszállítás (reductio) előbb megtörténvén. 17.) A' jelen rendelet kihirdetése napjától fogva lép erőbe. Nauplia, februar. 20dikán 1833. A' király nevében. A' regensség. Gróf Armansperg, praesidens Maurer. Heideck. Financzminister Maurocordatos.

A' gabona pesti piaczi ára majus 31iken 1833:						Pénzkelet:					
poza. m. vál. gar.	legjobb	közé	csékély	poza. m. vál. gar.	legjobb	közé	csékély	Bécs majus 29iken közepi pengő pénzben			
Tisztabuza	123 $\frac{1}{2}$	113 $\frac{1}{2}$	106 $\frac{1}{2}$	Zab	38 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	35 $\frac{1}{2}$	Status 5 pC. kötel.	93 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	53 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	90	80	—	Köles	—	—	—	— 4 pC.	84	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
Boza	58 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—	—	— 1820ki köles.	190 $\frac{1}{2}$	Bankrészvény	1229 $\frac{1}{2}$
Arpa	—	—	—	Kukoricza	70	66 $\frac{1}{2}$	60	— 1821ki —	134 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pC. agio	—

Szerkezteti Helmezy. Nyomatja Landerer.